

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2019-2020

18 DECEMBER 2019

Interpellaties en vraag om uitleg

Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw
van woensdag 18 december 2019

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: de heer Gilles Verstraeten, voorzitter, de heer Fouad Ahidar, de heer Arnaud Verstraete, mevrouw Khadija Zamouri

Ander lid: mevrouw Bianca Debaets

Verontschuldigd: de heer Dominiek Lootens-Stael

INHOUD

1. Interpellaties (R.v.O., art. 61)

- Interpellatie van de heer Gilles Verstraeten tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het PISA-onderzoek
- Interpellatie van de heer Gilles Verstraeten tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de tweetalige lerarenopleiding

2. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het onevenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke leerkrachten

3. Regeling van de werkzaamheden

Voorzitter: mevrouw Bianca Debaets

1. Interpellaties (R.v.O., art. 61)

Interpellatie van de heer Gilles Verstraeten tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het PISA-onderzoek

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Er is nog maar recent over het PISA-onderzoek gesproken, maar ik heb toen geen actualiteitsvraag ingediend omdat ik het onderwerp belangrijk vond om het collegelid erover te interpellieren en de collega's zo de mogelijkheid te geven om er desgewenst over tussen te komen.

Het driejaarlijkse PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) van de OESO toont aan dat de Vlaamse 15-jarige leerlingen opnieuw slechter scoren op de 3 competenties leesvaardigheid, wiskunde en wetenschappen. Sinds 2000 zijn er 16 peilingen geweest en 16 keer gaan we achteruit op de 3 domeinen. Er is geen wezenlijk onderscheid tussen algemeen secundair onderwijs (ASO), technisch secundair onderwijs (TSO) en beroepssecundair onderwijs (BSO). Deze resultaten moeten ons allemaal zorgen baren. Talent is de enige grondstof die Vlaanderen rijk is. Om onze welvaart in de toekomst te verzekeren, moeten we daarom maximaal inzetten op ons onderwijs. Excellent onderwijs is de belangrijkste hefboom om elk talent te ontwikkelen en om er als samenleving collectief op vooruit te gaan. Maar het is duidelijk: de toestand is ernstig en deze negatieve trend mogen we zeker niet relativiseren.

De nadruk binnen het PISA-onderzoek lag dit jaar op leesvaardigheid. Daar vallen de Vlaamse 15-jarige leerlingen voor het eerst uit de top 10 van best presterende landen en ik vind dat heel erg. Een op de vijf haalt het basisniveau zelfs niet. Op vlak van leesvaardigheid blijkt de thuistaal een belangrijke invloed te hebben. De samenstelling van de klas in Vlaanderen is de voorbije decennia enorm veranderd. In gans Vlaanderen komen meer en meer anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs terecht, waardoor ons onderwijs voor een enorme taaluitdaging staat. Zoals iedereen weet, heeft Brussel hier de grootste kluif aan. Het is duidelijk dat de focus meer dan ooit moet liggen op taal. Nederlands, Nederlands, Nederlands. Voor het oplossen van wetenschappelijke en wiskundige problemen heb je nu eenmaal ook taal nodig. Daarom is het cruciaal dat we kinderen met een taalachterstand zo vroeg mogelijk opsporen. Daarom pleiten wij voor een taalbadklas of een taalbadjaar om goed gewapend aan het uitdagende schooltraject te beginnen en schooluitval te vermijden.

Minder sterke leerlingen gaan erop achteruit, maar er wordt ook steeds minder geëxcelleerd in ons onderwijs. Dat weten we al jaren en dat blijkt ook opnieuw uit de PISA-resultaten. We trekken dus steeds minder mensen omhoog. Volgens ons is dat omdat we steeds meer ons onderwijs aan het kapot experimenteren zijn. Er is een groot lerarentekort en er zijn steeds meer gevallen van burn-out. Maar als je leerkrachten wil motiveren, dan moet je ze in de eerste plaats laten lesgeven.

De kwaliteit van ons onderwijs is een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering en de VGC. Vlaanderen investeert in 2020 362 miljoen euro meer in Onderwijs en blijft inzetten op het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Wij zijn ook verheugd dat Vlaams minister Ben Weyts samen met OESO-expert Dirk Van Damme een internationaal team van onafhankelijke experts samenbrengt die in het najaar van 2020 een rapport met suggesties voor ons onderwijs zal presenteren. Desondanks lees ik in het Bestuursakkoord 2019-2024 en de

begroting van de VGC weinig over concrete maatregelen om de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te verzekeren, en als het even kan, te verhogen.

Hoe interpreteert u de resultaten van dit PISA-onderzoek en de neerwaartse trend in de kwaliteit van ons onderwijs?

Heeft u de resultaten van het PISA-onderzoek met Vlaams minister Ben Weyts besproken? Zijn er concrete doelstellingen en/of maatregelen met focus op Brussel uit dit overleg voortgekomen?

Hebt u overlegd met het OCB over hoe men daar deze resultaten interpreteert? Voorziet men daar specifieke bijkomende maatregelen om deze problematiek aan te kaarten?

Naast de achteruitgang van de zwakste leerlingen valt ook op dat er steeds minder uitgeblonken wordt in ons onderwijs. Worden ook maatregelen voorzien die daar op inzetten, bijvoorbeeld vanuit het OCB?

Bestaat er een Brusselse monitoring op het vlak van onderwijskwaliteit en/of leerwinst? Zo ja, kan u mogelijk de resultaten daarvan toelichten? Is er een bepaalde evolutie merkbaar? Lijkt het u misschien niet nuttig om een specifieke Brusselse monitoring op dit vlak op te zetten zodat we de resultaten van het Brussels onderwijs beter kunnen volgen?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): De voorliggende interpellatie is belangrijk. Een aantal dingen werden reeds aangehaald nl. 1/5 van de leerlingen die afstuderen, halen zelfs niet het basisoniveau en zijn dus niet in staat om een niveau te halen dat nodig is om maatschappelijk te kunnen functioneren. Dat is een pijnlijke vaststelling.

Er wordt ook gewezen op de significante daling in de 3 domeinen die werden gemeten; taalbeheersing, wiskundebeheersing en wetenschappen. Er is een significante daling voor het niveau dat de Vlaamse leerlingen halen op die tests. Dit niveau daalt al 15 jaar. De vraag stelt zich dan wat er fout gaat met het gevoerde beleid? Zijn er hiervoor aanbevelingen? Zijn er lessen te trekken op basis van het onderzoek of is dit te moeilijk?

Een andere vaststelling die ik nog wou citeren, is het verschil tussen allochtonen en autochtonen, het verschil tussen kinderen van hoogopgeleide en laagopgeleide ouders. Dit verschil is groter in de resultaten die de leerlingen uit Vlaanderen halen dan bij andere leerlingen. Zijn er lessen die we kunnen leren uit andere voorbeelden? Estland heeft een zeer interessante evolutie meegemaakt. Estland is er wel in geslaagd om op basis van een echte reflectie te zien wat andere landen, die altijd goed scoren, doen. Ze zijn gaan kijken naar Finland, maar ze hebben niet alles klakkeloos gekopieerd. Ze hebben zich wel geïnspireerd en bepaalde zaken serieus veranderd. Dit heeft tot resultaten geleid. Dat is zeer bemoedigend. We moeten ons versterken in de idee dat we nog kunnen verbeteren.

Ik zou ook positiever zijn over experimenteren en onderzoeken. Ik ben het ermee eens dat je vragen kan stellen bij de autonomie die leerkrachten hebben of de tijd en energie die leerkrachten kunnen stoppen in het lesgeven zelf en niet de tijd en energie die ze steken in de planlast.

Wat ook werd opgemerkt door het collegelid is dat er weinig specifiek uit het onderzoek is te halen voor Brussel. De vraag is ook wat kan Brussel eigenlijk doen? Welke conclusie haalt het collegelid uit het PISA-onderzoek? In welke mate kan het College daar iets aan doen?

Voor een groot deel gaat het volgens mij over fundamentele kwesties die moeten worden behandeld op Vlaams niveau. De zaken kunnen worden aangekaart bij Vlaams minister Ben Weyts en ik ben ook benieuwd naar wat er werd besproken. Het zou mijn inschatting a priori zijn dat de VGC deze zaken niet in de hand heeft. Als dit niet klopt, wil ik dat graag horen en dan wil ik wel weten hoe het collegelid dit dan wel ziet.

Ik ben dus benieuwd naar de rol die de VGC hier kan spelen en ik ben benieuwd naar de inzichten die het collegelid haalt uit de PISA-onderzoeken.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Het is een jammerlijke vaststelling dat deze resultaten zijn wat ze zijn. Ik herinner me dat ik in 2011-2012, als lid van het Vlaams Parlement, een bezoek heb gebracht aan de OESO in Parijs. Daar werd toen gezegd dat het verschil tussen het Vlaamse en Franse landsgedeelte ongelooflijk groot was. Er werd gezegd dat het Franstalig landsgedeelte aan het niveau van kinderen van allochtone origine in Vlaanderen zat. Maar het verschil tussen allochtone en autochtone groepen in Vlaanderen zat mijlenver uit mekaar terwijl ze in het Franstalig gedeelte dichter bij mekaar zaten. Dit is een vaststelling die ik nooit zal vergeten en blijkbaar is dit nu niet verbeterd. Dit is ook een vergelijking die tot nadenken stemt.

Ik ben ook niet akkoord met de uitspraken over het kapot experimenteren binnen ons onderwijs. Als dit waar is of gestoeld is op feiten wil ik de interpellant daar gerust in bijtreden. Op basis waarvan heeft hij dit gezegd?

Uiteraard wil ik de kwaliteit van ons onderwijs niet tegespreken en is het super belangrijk. We moeten wel juist blijven nadenken met de feiten die voor ons liggen.

In Noordse landen zijn ze er in geslaagd om met heel veel verscheidenheid in de klassen toch een serieuze leerwinst te boeken bij alle leerlingen. In de Noordse landen hebben de leerkrachten ook een heel ander statuut dan bij ons en zit de einddiplomering van leerkrachten een beetje in de elitaire sfeer. Het zijn bijna allemaal universitair. De leerkrachten met de zwaarste diploma's worden voor de laagste kleuterklassen gezet. Er zijn hiervoor pro's en contra's. Ik denk dat we al die elementen eens samen moeten leggen. De vraag blijft hoe er zo een groot verschil is tussen het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs.

Ik vraag me ook meer en meer af - sinds 2011 komt dit op regelmatige basis terug naar boven - wat wordt getest of getoetst.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Hier is een interessante brochure over van de universiteit van Gent.

De heer Fouad Ahidar (one.brussels-sp.a): Ik wil Charles De Gaulle citeren: "*Quand je m'examine, je m'inquiète. Quand je me compare, je me rassure.*"

Ik deel de vragen van collega Gilles Verstraeten. Dit geeft ons de kans om te praten over het niveau van het Nederlands van onze kinderen in het algemeen. Er is de vzw Kwartiermakers die ervoor zorgt dat kinderen elke dag een kwartier lezen. Men moet controleren of de kinderen

dit ook doen. Dit om hun leesattitude of de prikkel om te lezen te stimuleren. Wat doet de school om thuis en in de klas het lezen te stimuleren?

Het is ook niet de bedoeling dat er constant wordt vergeleken. Sommige kinderen zijn sterker in iets anders.

Welke initiatieven bestaan er om kinderen te stimuleren om elke dag te lezen, maar ook om liefde te creëren voor taal zodat het Nederlands een echte knuffeltaal wordt. Hoe creëren we een emotionele band met taal? Dit is ook belangrijk.

Collegelid Sven Gatz: Op 6 december 2019 werd dit debat al voor een deel gevoerd in de Raad van de VGC. Ik zal daarom focussen op de vragen die bijkomend worden gesteld over dit onderwerp.

Ook al hebben we geen specifieke resultaten voor Brussel, we kunnen ervan uitgaan dat ook het Nederlandstalig onderwijs in Brussel minstens voor dezelfde uitdagingen staat, in een nog complexere omgeving dan de meeste scholen, maar niet allemaal, in Vlaanderen. Daarom zullen we, aanvullend op de initiatieven die mijn collega Vlaams minister Ben Weyts zal lanceren, en samen met de schoolbesturen, de Pedagogische Begeleidingsdiensten (PBD's) en de onderwijsondersteuners van ons Onderwijscentrum Brussel (OCB), de onderwijsteams helpen om de resultaten te verbeteren en om de leerwinst van de leerlingen te verhogen.

Een grote moeilijkheid is inderdaad de interpretatie van de resultaten. Ik verwijs naar de hevige debatten in het Vlaams Parlement op 4 december jongstleden over dit onderwerp. Daarbij werd aangehaald dat de 15-jarige die getest wordt, al een hele schoolloopbaan achter de rug heeft en heel wat bagage met zich meedraagt. Dit maakt dat de oorzaken van de algemene daling van de resultaten, moeilijk of in ieder geval moeilijker aanwijsbaar zijn. Bovendien is het PISA-onderzoek te beperkt om daaruit af te leiden wat de impact is van beleidsmaatregelen, of om het onderscheid te maken tussen een oorzakelijk verband en een correlatie.

De VGC zal zich uiteraard inzetten om, flankerend bij het beleid van de Vlaamse Gemeenschap, scholen te helpen om de schoolresultaten van hun leerlingen te verbeteren. Om een voorbeeld uit het recente verleden te geven over hoe de VGC inspeelt op noden in het onderwijs: naar aanleiding van de resultaten van PIRLS in 2017 (Progress in International Reading Literacy Study), een internationaal vergelijkend onderzoek naar leerlingenprestaties in begrijpend lezen, waarin een dalende tendens werd opgemerkt, gaf het OCB het leesonderwijs een meer prominente plaats in haar ondersteuningsaanbod. Het OCB maakte bovendien een koppeling tussen effectief leesonderwijs en de specifieke situatie van een grootstedelijke en meertalige context, met een focus op taalonderwijs Nederlands met aandacht voor een rijke woordenschat, op het 'leren lezen' via leesinstructie en leesmotivatie, op het betrekken van de ouders. Er zitten heel veel aspecten in wat het OCB doet. Het vormingsaanbod van het OCB voor leerkrachten telt vandaag maar liefst 6 verschillende opleidingsmodules over leervaardigheid.

Naast het PISA-onderzoek kunnen Brusselse scholen nog gebruikmaken van andere gestandaardiseerde toetsen om de resultaten van leerlingen op vlak van taal-, lees- en wiskundige vaardigheden te meten. Elke school heeft hierin de vrije keuze. Het zijn echter de onderwijsnetten die deze resultaten op Vlaams niveau bundelen en beheren.

Ik denk dat het goed is dat het debat levendig wordt gehouden. Ik denk dat in het Vlaamse Regeerakkoord een aantal voorafnames staan voor welke mogelijke antwoorden er kunnen of

moeten zijn. Maar tegelijkertijd is het goed dat de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs een aantal experts de opdracht heeft gegeven om nu eindelijk eens onderzoek te doen zodat de vinger op de wonde kan worden gelegd. Het zal nog wel enkele maanden duren voor deze resultaten er zijn.

Het is zeer ontmoedigend om al 15 jaar lang deze resultaten te hebben. Uiteindelijk ontstaat er een soort van fatalisme dat het niet meer goed komt. We weten nochtans dat er heel veel goede dingen kunnen gebeuren, maar statistisch gezien glijden we weg. Om dit te kunnen keren, denk ik dat er vanuit Vlaanderen een voorstel van aanpak moet komen.

In het contact dat er zeer recent is geweest met Vlaams minister Ben Weyts heeft de VGC aangeboden om de kennis van het OCB ter beschikking te stellen, te delen en uit te wisselen.

In dezelfde optiek kan ik u zeggen dat we ook de rol van het OCB aan het herbekijken zijn. De fundamentele klemtonen van het OCB zullen uiteraard niet veranderen.

Ik ben enigszins terughoudend tegen een aparte monitoring opzetten voor Brussel. Ik zou dit eerder willen bekijken binnen de Vlaamse context.

De 2 inspectieverslagen, die nog niet zo lang achter ons liggen, maakten de vergelijking Brussel-Vlaanderen. Er werd voor een stukje met Antwerpen vergeleken. Er waren op dat ogenblik geen fundamentele afwijkende elementen te zien.

De VGC zal kijken welke antwoorden de Vlaamse overheid wil geven om daarna ons aandeel te doen. Ten tweede, wordt het OCB bijgestuurd en dit zal de komende maanden actueel blijven. Ten derde, is de monitoring een terechte vraag, maar Brussel maakt deel uit van de Vlaamse onderwijsrealiteit. Op dit ogenblik lijkt het mij het beste om de ijkingen te laten gebeuren door de Vlaamse onderwijsinspectie.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik ben blij dat ik de vraag heb gesteld. Ik heb vandaag een aantal interessante opmerkingen en bedenkingen gehoord. Terechte opmerkingen van de heer Fouad Ahidar over leesplezier en het maken van een knuffeltaal.

Er was ook de opmerking van mevrouw Khadija Zamouri over dezelfde vergelijking tussen Nederlandstalig en Franstalig België. In Vlaanderen is er ook sprake van een onderscheid. De vraag is natuurlijk hoe men hiermee aan de slag moet gaan. De bedoeling is om iedereen op het hoogste niveau te krijgen. Als er een lager niveau met meer gelijkheid is, maar er is sprake van een algemeen lager niveau, is dit ook niet toe te juichen.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Dat zegt iets over de maatschappij.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Dat kan je misschien wel zeggen, maar dan heb ik toch nog liever dat er mogelijkheden zijn om sterker te presteren. Ik blijf wel benadrukken dat de kansen voor iedereen gelijk moeten zijn.

Het collegelid zegt dat de rol van het OCB wordt herbekeken. Dat is nieuw voor mij. Graag wat meer uitleg hierover.

Zijn de 2 inspectieverslagen ergens te raadplegen? (*Collegelid Sven Gatz zegt dat deze online terug te vinden zijn.*)

Ik ben gevoelig voor de uitspraak: “Het Brussels Nederlandstalig onderwijs is een en ondeelbaar met het Vlaams onderwijs.” Ik ben deze mening uiteraard ook toegedaan, maar we zitten met een heel specifieke context die het misschien toch interessant zou maken om de monitoring apart te doen. Dit kan eventueel wel in een bredere context door bv. een vergelijking met Antwerpen en Gent. Hier kan in de toekomst misschien nog over worden nagedacht.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik wil eerst ingaan op hetgene de heer Fouad Ahidar heeft aangehaald. De meest opmerkelijke vaststelling uit de PISA-testen is deze in verband met het leesplezier. De Vlaamse leerlingen scoren het laagste van allemaal op leesplezier. Het is goed dat dit gemeten wordt. Het is een opmerkelijk cijfer waarbij ik als ouder mezelf kan voorstellen wat er meespeelt in een veranderende context met veel meer computers, tablets enz...

Ik was zeer blij met het antwoord van het collegelid over dit punt en dat het OCB specifieke aandacht zal besteden aan het leesplezier. Het OCB zal aan de slag gaan op een manier die de hand reikt naar ouders. Volgens mij kan hier nog wel winst worden gemaakt.

Als ouder heb ik de indruk dat er iets te vaak wordt gezegd dat het onderwijs het maar moet regelen. De idee van hier zijn de kinderen en voedt ze maar op bestaat heel erg. Het is natuurlijk een collectieve verantwoordelijkheid met de ouders. Ik denk dat hier nog iets te winnen valt als men ouders meer betrokken kan krijgen. Het lijkt mij goed dat het OCB deze insteek volgt.

Het collegelid zegt dat we moeten kijken naar wat Vlaanderen zal uitwerken. De aanpak moet inderdaad uit Vlaanderen komen. Daar ga ik mee akkoord. Ik heb het debat in het Vlaams Parlement met veel interesse gevolgd. Ik was wel bezorgd toen de minister al meteen begon met de antwoorden op de situatie van de PISA-testen, m.a.w. met de 3 punten. Ten eerste, Nederlands, Nederlands, Nederlands. Ten tweede, meer testen en ten derde, de eindtermen die moeten worden aangepast. Dit zijn 3 krachtlijnen in het Vlaams Regeerakkoord, maar ik denk dat het ook aangegeven is, gezien de ernst van de cijfers en de blijvende daling die er is voor het Vlaamse niveau, om dit ernstig te bekijken met het werkveld, pedagogen, leerkrachten en de ouders. Dit is mijn bezorgdheid die het collegelid kan meenemen als hij een gesprek heeft met de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs.

Estland heeft een enorme sprong gemaakt door te kijken naar andere landen. Ze hebben zich laten inspireren en hebben niet alles zomaar gekopieerd.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Elke zelfrespecterende organisatie moet zichzelf evalueren om beter te kunnen presteren.

Het OCB is 10 jaar geleden gegroeid vanuit het Voorrangsbeleid Brussel, dat vanuit Limburg naar Brussel is gekomen. Het lijkt mij, voor de toekomst en voor uw kabinet, interessant om te kijken naar datgene waarmee het OCB, of toch zeker het Voorrangsbeleid Brussel, begonnen was. Er is een onderzoek gevoerd in samenwerking met de VUB en de KUL. Deze universiteiten hebben een soort leerwinst bij leerlingen opgemeten.

Toen deze organisatie uit Limburg naar Brussel kwam, hadden ze dit reeds gedaan met scholen die een min of meer soortgelijke leerlingenpopulatie hadden zowel in Limburg, Antwerpen als Gent. Op basis van deze studie zijn ze naar Brussel gekomen.

Is er momenteel ook zoiets opgemeten? Misschien kan dit geïntegreerd worden in het evaluatiemoment.

De heer Fouad Ahidar (one.brussels-sp.a): De vzw Kwartiermakers komt uit Hasselt. Ik verwijs naar volgende zin uit hun onderzoek: “Het resultaat na 1 schooljaar is volgens de deelnemende scholen spectaculair.” We moeten dus niet naar het buitenland gaan om goede voorbeelden te bezoeken. Er zijn een paar scholen in Brussel die aan dit project deelnemen en dat draait goed. Het resultaat is voor alle scholen spectaculair.

Collegelid Sven Gatz: Ik ga nog op 3 invalshoeken proberen te antwoorden. Ten eerste, het spanningsveld Vlaanderen-Brussel. We worden door de Vlaamse decreten gesubsidieerd en gesteund. We maken zo volledig deel uit van de Vlaamse biotoop Onderwijs. Ik denk dat het goed is dat men vanuit de Vlaamse overheid een aantal lijnen trekt en voorstellen van remediëring doet. Dit is zowiezo een goede zaak en we kunnen nog zien in hoeverre er een bepaalde speling zou zijn ten aanzien van bepaalde stedelijke gebieden of niet. Ik ga daar niet op vooruitlopen. Het is een gevoelige discussie. We moeten afwachten wat er komt uit de onderzoeken van de expertencommissie.

Aangezien we moeten evolueren, wordt er al met het OCB bekeken wat de volgende horizon kan zijn waar we naartoe willen. De 1ste horizon was het pré-OCB-tijdperk met name het Nederlands in een meertalige context. Het 2de tijdperk van de voorbije 10 jaar was het Nederlands binnen die meertaligheid en hoe de verhouding tussen deze was. Het OCB heeft hier goed en nuttig werk geleverd. De volgende fase, maar het is te vroeg om hier nu in detail op in te gaan, gaat over de gemeenzaam *urban education*. Dit is een concept dat internationaal is. Dit sluit ook aan bij hetgene de heer Fouad Ahidar heeft gezegd, namelijk enerzijds het puur verwerven van de taalkennis, en anderzijds het stimuleren van de taalkennis door het taalplezier.

We hebben aan OCB gezegd dat ze moeten blijven inzetten op de lijnen die er nu zijn, maar tegelijkertijd zijn er zaken die we de scholen nog kunnen aanleren rond opvoeden in een stedelijke omgeving.

Voorlezen heeft ook vaak te maken met de sociale status. Niet iedereen denkt eraan. Daarom is het voorstel van de heer Fouad Ahidar interessant om zo te kijken hoe bepaalde elementen kunnen worden gevaloriseerd.

De rol van het OCB vandaag en morgen is inderdaad de monitoring. Mevrouw Khadija Zamouri verwees naar een oud onderzoek (<http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1034995>). Wanneer men scholen uit het Brussels Nederlandstalig onderwijs vergeleek op het vlak van de taalkennis in de 3de kleuterklas zat men op 40 % van de taalkennis van Nederlandstalige kinderen in Vlaanderen. In het 3de leerjaar was dit 60 % en in het 6de leerjaar was dit 85 %. Er is goed nieuws en slecht nieuws. Het slechte nieuws is dat het laatste gat van 15 % niet wordt gedicht. Het goede nieuws is dat men wel een enorme leerwinst kan boeken door een goede begeleiding.

Misschien is het inderdaad goed om nog eens dergelijk onderzoek te doen, maar het is niet het OCB dat dit dan moet doen. Het is wel een kostelijke zaak om alles apart te monitoren. De Vlaamse onderwijsinspectie wordt daar nu al voor betaald, dat is hun job.

Moeten we op de ijkpunten van 10 jaar geleden verdergaan of moeten er een aantal elementen worden ingecalculiseerd? Om goed te zijn, moet er worden vergeleken met het vorige onderzoek.

Het zou nuttig kunnen zijn, maar ik ga kijken of het ten eerste financieel haalbaar en wenselijk is. Ten tweede, zou het wel helpen naast de vrij beperkte PISA-insteek. Het PISA-onderzoek is belangrijk, maar het is een vrij beperkte momentopname.

***

Interpellatie van de heer Gilles Verstraeten tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de tweetalige lerarenopleiding

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Sinds september 2016 werken de lerarenopleidingen Lager Onderwijs van de Erasmushogeschool Brussel (EhB) en de Franstalige Haute École Fransisco Ferrer (HEFF) samen om tweetaligheid in hun opleiding te stimuleren, gefinancierd door de VGC. Na de voorbereidingsfase in 2016-2017 werd het project in 2017-2018 ingevoerd voor de studenten in het 1ste jaar tweetalige lerarenopleiding. Naast gezamenlijke lesmomenten volgen Franstalige studenten stage in het Nederlandstalig basisonderwijs. Na het 3de jaar van de opleiding kunnen studenten nog een verdiepings- en vervolmakingstraject in de andere taal volgen. In september 2020 verlaten de 1ste onderwijzers de tweetalige lerarenopleiding.

Intussen bestaat het proefproject 3 jaar en van een echte tweetalige opleiding is totaal nog geen sprake, zo blijkt. Ten eerste, is onderwijs een bevoegdheid van de Vlaamse en Franse Gemeenschap en tweetalig onderwijs aanbieden vereist de nodige juridische hervormingen. Er zullen hier zeker en vast nog veel interessante discussies over komen.

Wat ook niet helpt, is dat Nederlands voor Franstalige studenten geen verplicht vak is. Op dit moment is het een extra vak, waarvoor Franstalige studenten dus extra lessen moeten volgen. Pas vanaf 2020 wordt Nederlands officieel een keuzevak dat deel uitmaakt van het studiepakket, maar dus geen verplicht vak. Tijdens het academiejaar 2017-2018 kozen 18 studenten van de HEFF voor het Nederlands. Daarvan haakten 10 studenten op het einde van het jaar af. Het zou mij niet verbazen dat dit komt doordat de achterstand van het Nederlands van de Franstalige kinderen op die leeftijd al te groot is. Vorig academiejaar schreven zich 20 studenten aan de HEFF in voor de tweetalige lerarenopleiding. Ter vergelijking, aan de Erasmushogeschool voelden zich 50 studenten geroepen om dezelfde keuze te maken.

Op zich is het goed dat Franstalige leerkrachten het Nederlands beter machtig zijn en omgekeerd. We horen vanuit de hogescholen ook dat de studenten zich via immersie, taalontwikkelen en gemeenschappelijke activiteiten beter voelen in de andere taal. Dat is zeer goed. Maar door dit project kunnen Franstalige leerkrachten, die hun hele schoolloopbaan in het Frans hebben afgelegd, via deze opleiding en 1 specialisatiejaar, meteen in het Nederlandstalig basisonderwijs lesgeven. Hier stellen wij ons vragen bij, zeker in een Brusselse context waar het overgrote deel van de leerlingen het Nederlands niet als thuistaal heeft. Er zijn taalsterke leerkrachten nodig om hun niveau op te krikken. Men kan zich afvragen of een leerkracht die 1 specialisatiejaar heeft gevolgd, maar voor de rest enkel in het Frans les heeft gevolgd, hier sterk genoeg voor is.

In plaats van in te zetten op de remediëring van de taalachterstand van de leerlingen, kan men zich de vraag stellen of zo de lat voor het Nederlands niet gewoon omlaag wordt gehaald. Nemen we hiermee geen risico's inzake de kwaliteit van ons onderwijs?

Hoeveel studenten hebben zich dit academiejaar ingeschreven in het 1ste jaar van de tweetalige lerarenopleiding aan de EhB en de HEFF?

Vorig jaar had de tweetalige lerarenopleiding 60 studenten in het 1ste jaar en 43 studenten in het 2de jaar. Daarvan waren 76 studenten ingeschreven aan de EhB en 27 studenten aan de HEFF. Hoeveel studenten zijn afgehaakt, per school en per jaar?

De stage is een belangrijk onderdeel van de opleiding. Hoeveel Franstalige studenten hebben tijdens de academiejaren 2017-2018 en 2018-2019 stage gelopen in het Nederlandstalig basisonderwijs?

Vanaf 2020 wordt Nederlands voor Franstaligen officieel een keuzevak dat deel uitmaakt van het studiepakket, maar dus geen verplicht vak. Dit blijft een probleem. Hebt u dit aangekaart bij de bevoegde minister van de Cocof?

Een van de doelstellingen van de samenwerking tussen de 2 hogescholen was om een vakkenpakket te bekomen waarin beide gemeenschappen zich kunnen vinden. In hoeverre is dit doel gerealiseerd?

De docenten van beide hogescholen zouden ook intensief met elkaar samenwerken en nieuwe taalevoluties en andere methodieken met elkaar delen. Heeft u resultaten/feedback over hoe deze samenwerking verloopt?

De Franstalige lerarenopleiding wordt vanaf schooljaar 2020-2021 hervormd en wordt een mastertraject, in navolging van wat er bv. in Noordse landen al bestaat. Welke gevolgen zal dit hebben voor de toekomst van dit project?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik bedank collega Gilles Verstraeten voor opnieuw een zeer interessante vraag. Ik wil vooreerst benadrukken dat we met Groen geloven in de visie die het College en het collegelid uitdragen, namelijk dat we moeten gaan tot een onderwijs waar kinderen uitkomen als meertaligen, zeker in Brussel waar we in een unieke context leven.

Wij denken echt dat er enorme kansen zijn die we kunnen grijpen, troeven die we kunnen geven aan onze kinderen en onze jongeren en we doen dit vandaag te weinig.

Ik ben natuurlijk ook benieuwd naar de cijfers. De cijfers die werden aangehaald zijn een tijdje geleden aan bod gekomen dankzij de heer Bruno De Lille. Ik ben ook benieuwd naar wat er nu van is geworden. Hoe zit het nu met het aantal mensen dat die opleiding heeft gevolgd en succesvol heeft afgewerkt? Welk traject heeft het College voor ogen voor leerkrachten die daar nu afstuderen? De 1ste afgestudeerden zijn er in 2020. Is het bv. aangewezen dat die leerkrachten in immersieklassen gaan lesgeven? Het lijkt me denkbaar dat iemand die die opleiding heeft gevolgd als Franstalige van oorsprong bepaalde vakken in het Nederlandstalig onderwijs in het Frans kan geven. Ik wou hier graag meer over vernemen.

Er is de grote ambitie in het VGC-Bestuursakkoord om nieuwe initiatieven rond taal en onderwijs te stimuleren. Is er al een concreter idee wat er precies ondersteund of ontwikkeld zal worden?

Op een vraag van vroegere collega Paul Delva gaf vorig collegelid Guy Vanhengel het antwoord dat er een wetenschappelijk onderzoek was gelanceerd dat de studenten hun attitude

ten aanzien van meertaligheid ging peilen. De resultaten zouden eind 2018 klaar zijn. Zijn deze resultaten al bekend? Is er al een tussentijdse evaluatie van het project gemaakt? Wil de VGC dit project verder ondersteunen op de manier zoals dat nu gebeurt? Ik meen me te herinneren dat oorspronkelijk Beliris het project zou financieren, maar dit is op het einde fout gelopen omwille van principiële bezwaren van sommige partijen. De VGC heeft beslist het zelf te betalen. Zal dit zo blijven of is er een cofinanciering mogelijk?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Mijnheer Verstraeten, dank u voor de keuze van uw vraag, maar minder voor de toon ervan.

Het onderwerp van de vraag is zeer boeiend omdat onlangs in een Brusselse commissie kamerbreed het project van de 3-taligheid werd goedgekeurd.

Dit is een unieke opportuniteit om het project van de 2-talige lerarenopleiding open te trekken naar drietaligheid, los van de vragen naar de kwaliteit die moet worden bewaakt. Het is een opportuniteit om hiermee verder te gaan in de lerarenopleiding.

Er worden een aantal conclusies getrokken over de resultaten, maar ik dacht dat deze leerlingen nog niet waren afgestudeerd.

Is het eigen aan een lerarenopleiding dat er veel jongeren starten, maar ook weer stoppen met deze studie?

Het belangrijkste is om dit project ter harte te nemen. Het is een zeer goed project dat past in ons Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake meertaligheid. Los van de kwaliteit die we moeten blijven nastreven en onderschrijven, moet het project kunnen worden uitgebreid naar een drietalige lerarenopleiding. Het zal niet voor iedereen weggelegd zijn, maar er zullen er zijn die dit aankunnen.

Collegelid Sven Gatz: Vooreerst wil ik aangeven dat het bij de start van het project ‘Tweetalige lerarenopleiding’, in het academiejaar 2017-2018, duidelijk was dat elke hogeschool-partner zijn eigenheid zou behouden: er zou worden ingezet op uitwisseling, afstemming van curricula en taalverwerving en taalpedagogiek, en dat binnen de krijtlijnen van de decreten van de beide Gemeenschappen. Maar, was er in de initiële blauwdruk sprake van een ‘bidiplomering’, dan werd dit, omwille van evoluties binnen het Franstalige onderwijsveld en omwille van de praktijkervaring van de hogescholen, omgevormd naar het concrete resultaat van vandaag: een lerarenopleiding uit elke taalgemeenschap die de aspirant-leraar moet toelaten om les te geven in het andere onderwijssysteem.

Aangezien het aantal studenten in het hoger onderwijs niet zomaar ‘per kop’ kunnen geteld worden – er zijn deeltijdse trajecten en persoonlijke deeltrajecten (de PDT’s) – is het antwoord op de vraag over het aantal studenten zo ook te begrijpen. Aldus zijn er 66 studenten ingeschreven voor de tweetalige lerarenopleiding, voor het academiejaar 2019-2020. Dit zijn er iets meer dan in het academiejaar 2017-2018, de start van het project. In detail:

- 48 in de Erasmushogeschool (EhB) (45 in 2017-2018);
- 18 in de Haute École Francisco Ferrer (HEFF) (15 in 2017-2018).

Op te merken is dat het taalniveau van de andere landstaal bij deze laatste nieuwe lichtingen, hoger ligt dan bij de vorige lichtingen.

Van die 1ste lichting, in het academiejaar 2017-2018, zaten er in het academiejaar 2018-2019, 36 studenten in het 2de jaar EhB en 7 in het 2de jaar HEFF en zitten er in het academiejaar 2019-2020 16 studenten in het 3de jaar EhB en 3 in het 3de jaar HEFF. Dit zijn heel vergelijkbare cijfers, quasi identiek met andere lerarenopleidingen. Er is een serieuze terugval, maar dat is ook in andere lerarenopleidingen het geval.

Alle studenten van EhB en HEFF moeten uiteraard hun reguliere opleidingsstages doen, maar daarnaast zijn er in het kader van de tweetalige lerarenopleiding, uitwisselingsstages ingebouwd, waarbij over de taalmuur wordt gekeken. Er is een graduele opbouw, en dit voor alle studenten:

- In het 1ste jaar zijn er observatiestages in het onderwijs van de andere gemeenschap, waarbij HEFF- en EhB-studenten elkaar begeleiden. Daarnaast - en dit maakt ook deel uit van de reguliere opleidingsstages - geven de studenten-leraar enkele lessen in de andere taal in de scholen van hun eigen taalgemeenschap. Bijvoorbeeld: een EhB-student geeft een les Frans in een Nederlandstalige school.
- In het 2de jaar van de opleiding zijn er de projectdagen waar HEFF- én EhB-studenten gezamenlijk activiteiten verzorgen voor klassen uit het Nederlandstalig én Franstalig onderwijs. Daarnaast wordt in didactische labo's veel aandacht gegeven aan CLIL-technieken (Content and Language Integrated Learning, een vorm van meertalig onderwijs), die de studenten-leerkracht daarna toepassen door les te geven in de andere landstaal in een stageschool van hun eigen taalgemeenschap.
- In het 3de jaar van de opleiding (dat dit academiejaar zijn 1ste uitrol kent) komt meer nadruk te liggen op het lesgeven in de andere taal en in de andere taalgemeenschap. Zo kunnen EhB-studenten stage lopen in een Franstalige immersieschool en er lessen in het Nederlands én het Frans geven. HEFF-studenten moeten een stage doen in taalprojecten buiten de schooluren van het Nederlandstalig basisonderwijs of lesgeven in het Nederlands in immersiescholen van de Franse Gemeenschap, aangezien de Vlaamse decreten tot op vandaag geen immersieonderwijs toelaten in het basisonderwijs.

De hervorming van de lerarenopleiding van de Franse Gemeenschap is momenteel opgeschort. In die hervorming was opgenomen dat het vak 'Nederlands' een keuzevak zou worden. Dit betekent juist een versterking van het aanbod 'Nederlands' in de lerarenopleiding, aangezien vandaag, 'Nederlands' een keuzevak is dat bovenop het reguliere aantal studiepunten moet worden opgenomen. Dit verklaart de moeilijkheid – of eerder, de vastberadenheid – van de HEFF-studenten, die nu binnen de tweetalige lerarenopleiding, dit studievak moeten volgen.

Bij de opstart werd inderdaad onderzocht in welke mate de curricula uit beide onderwijssystemen kunnen worden afgesteld. Al vlug werd duidelijk dat er eerst en vooral nood was aan concrete ervaring, met name door de afstemming van de studieprogramma's van EhB en HEFF en door de uitwisseling van docenten en studenten-leraar, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijkheden. Op basis van de evaluatie die zal volgen, eind 2020-begin 2021, van de 1ste '3 jaar tweetalige lerarenopleiding', kunnen we aanbevelingen doen naar de ministers, bevoegd voor Onderwijs, van de beide Gemeenschappen.

Binnen beide lerarenopleidingen bleek, bij aanvang van het project, de samenwerking tussen docenten geen evidentie, dit in tegenstelling tot de studenten. Vandaag is deze schroom overwonnen, dankzij het invoeren van CLIL-onderwijs in de lerarenopleidingen zelf, dankzij het samenstellen van docenten-duo's om lessen inhoudelijk op elkaar af te stemmen en dankzij het lanceren van tweedetaal-trajecten voor de docenten zelf. Om maar te zeggen: bij de start

van het academiejaar 2019-2020 zijn 4 docenten van HEFF gestart met een taaltraject Nederlands, een lovenswaardige primeur.

Zoals eerder gesteld, de hervorming van de Franstalige lerarenopleidingen staat momenteel ‘on hold’. Het is momenteel nog niet duidelijk of de Franse Gemeenschap deze hervorming zal verderzetten, en onder welke vorm. Aangezien de studenten die vandaag uitstromen uit de tweetalige lerarenopleiding kunnen kiezen of ze al dan niet een masteropleiding willen volgen in 1 van beide onderwijssystemen, is er vandaag alsnog geen probleem, maar deze evolutie – en vooral, de concrete gevolgen voor de verloning en voor de onderwijsloopbaan – is inderdaad op te volgen.

Mijnheer Verstraeten, u zal gemerkt hebben dat het traject ten eerste nog niet helemaal doorlopen is en wat mij betreft nog niet gestabiliseerd. We beginnen wel al vooruitgang te boeken en dingen beter te zien, maar we zijn nog niet in een stabiele situatie zoals die misschien gehoopt of geconstipeerd was door mijn voorganger 3 jaar geleden. We moeten dus nog even afwachten. Meer nieuws over Beliris zal er zijn als er een nieuwe federale Regering is. Ik zal zeker ook contact opnemen met mevrouw Caroline Désir om te kijken wat haar plannen zijn in verband met de tweetalige lerarenopleiding.

De afgestudeerden blijven natuurlijk vrij te doen wat ze willen na hun afstuderen. Ik vind inhoudelijk uw assumpties goed, maar we kunnen niet bepalen wat die afgestudeerden moeten doen.

Ik zal de vraag naar de evaluatie later moeten beantwoorden. We kijken dit na.

Op de vraag van raadslid Khadija Zamouri over drietaligheid ga ik niet antwoorden. We moeten eerst na 3 jaar bekijken wat we bereikt hebben met de tweetaligheid. Er moet eerst nagegaan worden wat verbeterd of bijgestuurd moet worden. Nadien kunnen er pas volgende stappen worden gezet.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het antwoord is vrij volledig. Wat de uitval betreft, heb ik me voor een deel gebaseerd op antwoorden van vorig collegelid, de heer Guy Vanhengel. Hij heeft tevens gezegd dat hij de indruk had dat het niveau Nederlands voor startende Franstalige studenten toch wat te moeilijk was en dat deze studenten zichzelf misschien wat overschat hadden en dat er daardoor een uitstroom was.

Huidig bevoegd collegelid zegt dat het taalniveau van de nieuwe lichte een pak hoger zou liggen. Het taalniveau moet wel in beide talen hoog genoeg zijn.

Ik heb een aantal interessante dingen gehoord. Er werd aangehaald dat immersie niet bestaat in het Nederlandstalig basisonderwijs en hier bestaat ook niet meteen een mogelijkheid voor. Dat verklaart ook een beetje mijn bezorgdheid. Als die Franstalige leerkrachten dan effectief in het basisonderwijs aan de slag kunnen, niet om een immersievak in het Frans te geven met bijkomend voldoende kennis van het Nederlands, dan kan dit. Maar een Franstalige die een bijschaving Nederlands heeft gehad en dan in het Nederlands gaat lesgeven vind ik misschien een moeilijk verhaal in de Brusselse context. Als dit in de context van immersie is, dus iemand die als *native speaker* in zijn eigen taal lesgeeft, heb ik er geen enkel probleem mee. Des te beter zelfs.

Het collegelid heeft gezegd dat de bidiplomering als idee is geschrappt, maar het moet wel de bedoeling zijn dat die opleiding toelating geeft om les te geven in het andere net. Hoe zit dit juist in mekaar?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik wil bevestigen dat het niet mijn intentie was om u te suggereren dat u mensen moet verplichten deze of gene keuze te maken. Ik was gewoon benieuwd naar de perspectieven die dit College in gedachten heeft. De tweetalige lerarenopleiding is iets nieuw. Dat is gecreëerd met een bepaald doel, namelijk bijdragen aan een situatie dat de kinderen zoveel mogelijk opgroeien in een onderwijs met een tweetalig niveau. Welke concrete perspectieven zijn er dan voor die studenten om een meerwaarde te vinden in die opleiding? Wat kunnen ze gaan doen dat niet kan met de traditionele opleiding? Er werd al naar verwezen dat er helaas geen immersieonderwijs kan worden georganiseerd in het Nederlandstalig basisonderwijs. Dit kan een vraag zijn voor de Vlaamse overheid om dit aan te passen, maar dit zal niet snel gaan. Zijn er andere zaken waardoor die leerkrachten die afstuderen een meerwaarde kunnen bieden aan leerlingen die graag willen versterkt worden op hun talenkennis?

Collegelid Sven Gatz: Het uitgangspunt van immersie en dan vooral vanuit Franstalig oogpunt, is om *native speakers* te hebben. Dat is hetgene dat wel degelijk het beste werkt.

Bij de studenten van de HEFF zitten wat men noemt 'echte' tweetaligen, meer dan aan de Nederlandstalige kant. Bij hen is het dus niet altijd duidelijk welke hun 1ste moedertaal is. Zij zijn wel in staat om in een immersieschool les te geven in hun en de andere taal.

De juridische info over les mogen geven in het andere onderwijssysteem zal ik schriftelijk bezorgen. De decretale en andere wettelijke regelingen worden gevolgd.

De bedoeling is natuurlijk om al de afgestudeerden aan het werk te zien in het onderwijs. Het is nog iets te vroeg om langetermijnperspectieven te hebben.

De toekomst zal uitwijzen hoeveel afgestudeerden doorstromen. Het lijkt me iets te vroeg om al grote uitspraken te doen. Het is misschien interessant om een werkbezoek aan de HEFF te brengen.

Voorzitter: de heer Gilles Verstraeten

Vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het onevenwicht tussen mannelijke en vrouwelijke leerkrachten

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Uit recente cijfers blijkt dat het onevenwicht tussen mannen en vrouwen voor de klas de afgelopen 5 jaar verder is toegenomen in Vlaanderen. De stijging beperkt zich weliswaar tot ongeveer 1 %, maar blijft frappant want er was al een aanzienlijk verschil.

In het basisonderwijs is er sprake van 63.551 vrouwelijke leerkrachten tegenover 8.943 mannelijke lesgevers, in het secundair onderwijs zijn er dan weer 49.440 vrouwen en 27.291 mannen aan de slag.

Een meer evenwichtige genderverdeling lijkt er niet meteen aan te komen, aangezien de lerarenopleidingen ook nog steeds een duidelijk vrouwelijk overwicht kennen. Van de studenten die vorig jaar aan de lerarenopleiding startten, lag de verdeling man-vrouw op respectievelijk 30 % -70 %. De eerstkomende 3 jaar zit hier geen beterschap in.

Heeft het collegelid zicht op de huidige statistieken wat betreft de leerkrachten in het Brussels onderwijs (zowel in het kleuter- als in het lager en secundair onderwijs)? Hoe is die verdeling man-vrouw hier op te maken? Stelt men bepaalde verschillen vast tussen de onderwijsnetten? Zijn er bepaalde gemeenten of scholen die significant afwijken van het genderevenwicht (i.c. meer dan 75 % van het lerarenkorps van hetzelfde geslacht)? Hoe zijn die cijfers de afgelopen jaren geëvolueerd?

Hebt u zicht op de genderverdeling wat betreft de studenten die de afgelopen schooljaren in Brussel begonnen zijn aan een lerarenopleiding (indien mogelijk opgedeeld per deelopleiding)?

Welk beleid wordt gevoerd om een evenwichtiger genderverdeling te bekomen in het lerarenkorps van het Brussels onderwijs? Ik weet dat het collegelid dit niet alleen kan en dat dit samen met de Vlaamse Gemeenschap moet gebeuren. Misschien zijn er toch al interessante modellen die hier kunnen worden uitgewerkt.

Collegelid Sven Gatz: In het kleuteronderwijs zijn sinds jaren ongeveer 95 % van de leerkrachten vrouwelijk. In het lager onderwijs neemt het aantal mannelijke leerkrachten op 7 schooljaren af van 20,4 % naar 18,4 %. In het gewoon secundair onderwijs blijft de verhouding de laatste zeven schooljaren stabiel op 37,4 % mannen en 62,6 % vrouwen. In het buitengewoon secundair onderwijs zien we zelfs een kleine toename van het percentage mannelijke leerkrachten.

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Zijn dit cijfergegevens voor Brussel?

Collegelid Sven Gatz: Neen, dit zijn cijfers voor de Vlaamse Gemeenschap.

We kunnen concluderen dat er aldus een onevenwicht is tussen mannen en vrouwen in het onderwijs. Maar als we het hebben over de vervrouwelijking van het beroep, praten we feitelijk enkel over het lager onderwijs. Wij beschikken niet over cijfers op het niveau van de onderwijsnetten, scholen of gemeenten, enkel over die van de eigen onderwijsinstellingen van de VGC.

Hierbij bedraagt het aandeel vrouwelijke leerkrachten in het kleuteronderwijs 100 %, in het lager onderwijs zakt dit naar 89 % en 80,7 % in het secundair onderwijs.

Wat betreft de genderverdeling bij de studenten van de lerarenopleidingen (Brussel) stellen we vast dat enkel de bachelors van het kleuter- en het lager onderwijs een groot aandeel vrouwelijke studenten telt. De cijfergegevens zijn ook terug te vinden op www.onderwijsvlaanderen.be. In het academiejaar 2017-2018 bedroeg het aandeel vrouwelijke studenten respectievelijk 172 op een totaal van 179 studenten en 295 op een totaal van 346 studenten. We zien wel een afname die zich vooral doorzet in de bachelor voor het secundair onderwijs waar het aandeel vrouwelijke studenten net niet de helft bedraagt: namelijk 354 op een totaal van 720 studenten. Hetzelfde geldt voor de specifieke lerarenopleiding na master: 68 vrouwelijke studenten tegenover 64 mannelijke studenten.

Voor het academiejaar 2018-2019 zien we eenzelfde trend. Voor de bachelor kleuteronderwijs zijn er 178 vrouwelijke studenten op een totaal van 186, voor het lager onderwijs bedraagt hun aantal 262 op 309 studenten en voor het secundair onderwijs zijn er 327 vrouwelijke studenten tegenover 339 mannelijke studenten. Wat betreft de specifieke lerarenopleiding na master zijn er 73 vrouwelijke studenten op een totaal van 131.

We constateren dat er in de Nederlandstalige lerarenopleidingen in Brussel een toename is van het aandeel mannelijke studenten in de loop van de laatste 5 academiejaren.

Zoals eerder gezegd, is er enkel in het kleuter- en lager onderwijs een grotere vertegenwoordiging van vrouwelijke leerkrachten en kent het secundair onderwijs een vrij evenwichtige verdeling. Dit is geen nieuw fenomeen. Het onderwijs is historisch gezien altijd al belangrijke bron van werkgelegenheid voor vrouwen geweest.

Voor de VGC is het in de eerste plaats belangrijk om voldoende leerkrachten te werven voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, ongeacht hun gender. Daarom werden heel wat acties opgezet om scholieren en studenten te laten kiezen voor de lerarenopleiding en het lerarenberoep en worden er inspanningen geleverd om de leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te houden. Voorbeelden hiervan zijn: de structurele ondersteuning van de leerkrachten door het OCB en punctuele acties zoals BXL zoekt leerkracht, Ketjes met Talent, Baobab, enzomeer... . Dit is geen nieuwigheid. Het is nu een prioriteit om voldoende mensen voor de klas te krijgen en te houden. Ik heb geen pasklaar plan liggen om deze onevenwichten te kunnen bijsturen. Ik ben benieuwd naar suggesties en ben zeker van zin om dit bij te sturen.

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V): Ik heb hier niet zoveel aan toe te voegen want de cijfers spreken voor zich. Ze zijn niet goed, maar dat wisten we al.

Ik begrijp het en het collegelid heeft een punt dat de 1ste prioriteit het aantrekken van voldoende leerkrachten is. De gendermixiteit is een secundair probleem, maar ik vind het daarom niet onbelangrijk omdat ik ervan overtuigd ben dat kinderen en jongeren die opgroeien voldoende rolpatronen moeten hebben, ook in de klas. Ik vind het belangrijk dat ook daar een goed evenwicht is.

Ik heb ook niet onmiddellijk suggesties.

Is dit eigenlijk een typisch Vlaams of Belgisch probleem? Of is dit ook in buurlanden zo?

Collegelid Sven Gatz: Men zegt me net dat het in het Franstalig onderwijs heel vergelijkbaar is. We kunnen dit eens nagaan.

3. Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter: Tijdens de plenaire vergadering van 6 december 2019 werd voorgesteld een hoorzitting te organiseren met betrekking tot het lerarentekort.

Vandaag stelde het collegelid voor om de studenten van de tweetalige lerarenopleiding te bezoeken.

Commissielid Arnaud Verstraete (Groen): Ik stel voor dat de commissieleden tegen de volgende Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw hun voorstellen voor andere onderwerpen en thema's overmaken aan de commissiesecretaris.
